

Nicoleta-Adriana FLOREA,
Cosmina-Florentina SURLEA,
Mihaela -Andreea URSU

IMPLICAREA COMUNITĂȚII ÎN EDUCAȚIA PENTRU PREVENIREA FACTORILOR DE RISC

Consiliere

media **nou**
LUMEN
www.EdituraLumen.com

Nicoleta-Adriana FLOREA,
Cosmina-Florentina SURLEA,
Mihaela -Andreea URSU

**IMPLICAREA
COMUNITĂȚII ÎN
EDUCAȚIA PENTRU
PREVENIREA
FACTORILOR DE RISC**

Lumen

Iași, 2008

Nicoleta-Adriana FLOREA,
Cosmina-Florentina SURLEA,
Mihaela -Andreea URSU
IMPLICAREA COMUNITĂȚII ÎN EDUCAȚIA PENTRU
PREVENIREA FACTORILOR DE RISC
Referent științific: Conferențiar doctor CORNELIU NOVAC

Editura Lumen este acreditată CNCIS sub nr 003
www.editalumen.ro

Redactor: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

FLOREA, Nicoleta-Adriana
SURLEA, Cosmina-Florentina
URSU, Mihaela -Andreea

Implicarea comunității în educația pentru
prevenirea factorilor de risc/Nicoleta-Adriana
FLOREA, Cosmina-Florentina SURLEA,
Mihaela -Andreea URSU -Editura Lumen, Iași

Bibliografie

Pag. 164

ISBN- 978-973-166-096-7

I. Surlea, Cosmina Florentina

II. Ursu, Mihaela-Andreea

371

Nicoleta-Adriana FLOREA,
Cosmina-Florentina SURLEA,
Mihaela -Andreea URSU

**IMPLICAREA
COMUNITĂȚII ÎN
EDUCAȚIA PENTRU
PREVENIREA
FACTORILOR DE RISC**

Lumen

Iași, 2008

Pagin 1 sat goal inten ionat

Cuprins:

Cuvânt înainte.....	7
Capitolul I. Educația pentru prevenirea factorilor de risc.....	9
1.1. Aspecte teoretice.....	9
1.2. Instituții implicate în educația pentru prevenirea factorilor de risc	11
Capitolul II. Situația de risc – prevenire și rezolvare....	13
2.1. Aspecte teoretice	13
2.2. Echipa de intervenție	14
2.3. Intervenții pentru prevenirea și rezolvarea situațiilor de risc	16
Capitolul III. Programe de consiliere privind educația pentru prevenirea factorilor de risc	17
3.1. Documentarea programelor	17
3.2. Documentarea programelor de prevenire	43
Capitolul IV. Tehnici folosite în consilierea pentru prevenirea factorilor de risc	107
Capitolul V. Importanța informației pentru depășirea barierelor educaționale pentru tinerii romi dezavantajați	133
Bibliografie.....	153
Anexe.....	157

Pagin 1 sat goal inten ionat

CUVÂNT ÎNAINTE

Ritmul alert de dezvoltare a societății contemporane a determinat numeroase transformări și restructurări în viața noastră, a tuturor.

Analiza problematicii contemporane a condus la apariția unor noi răspunsuri specifice, la apariția „noilor educații” sau a unor noi conținuturi – educația pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului, educația pentru sănătate, educația antreprenorială, educația pentru pace, educația ecologică, educația pentru participare și democrație, educația nutrițională, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația economică și casnică modernă, educația pentru timpul liber, educația comunitară, educația pentru o nouă ordine comunitară, educația demografică, educația pentru prevenirea factorilor de risc etc.

Deoarece schimbările din societatea contemporană aduc și pericole nu numai oportunități, ne-am propus să abordăm educația pentru prevenirea situațiilor de risc, sperând să identificăm câteva modalități eficiente de prevenire și înlăturare a acestora.

Lucrarea abordează aspectele teoretice privind educația pentru prevenirea factorilor de risc, prezintă cele mai importante tehnici de consiliere folosite în consilierea pentru prevenirea factorilor de risc, oferă informații despre programele de consiliere pe această temă și înfățișează rezultatele unui studiu ce vizază educația comunitară pentru prevenirea factorilor de risc.

Implicarea comunității în educația pentru prevenirea factorilor de risc poate fi un instrument de lucru util pentru toți specialiștii interesați de rezolvarea problemelor cu care se confruntă comunitățile noastre dispuși să lucreze în manieră strategică pornind de la resurse limitate, dar vizând un obiectiv comun.

AUTORII

Pagin 1 sat goal inten ionat

Extras din volumul:

Florea, N.A., Surlea, C.-F., & Ursu, M.-A. (2008). Implicarea comunit ii în educa ia pentru prevenirea factorilor de risc. Ia i, România: Lumen.

CAPITOLUL I

EDUCAȚIA PENTRU PREVENIREA FACTORILOR DE RISC

1.1. Aspecte teoretice

Ritmul alert de dezvoltare a societății contemporane a determinat numeroase transformări și restructurări în viața noastră, a tuturor. Problematika lumii contemporane, caracterizată prin universalitate, globalitate, complexitate și caracter prioritar (Văideanu, 1988, p.106), demonstrează că este nevoie de o viziune holistică în studierea și decantarea celor mai eficiente mijloace de rezolvare a marilor probleme cu care se confruntă omenirea (degradarea mediului, explozia demografică, conflictele între diverse națiuni, consumul de droguri, violența etc.). Specialiștii consideră că „viața contemporană se caracterizează prin următoarele mutații: amplificarea și imprevizibilitatea schimbărilor de natură economică și sociopolitică, intensificarea schimbărilor din sfera profesiunilor, amplificarea interdependențelor dintre macrosistemul social și componentele sale, sporirea caracterului democratic al organizării și gestionării socialului” (Cucuș, 2002, p. 54).

Analiza problematicei contemporane a condus la apariția unor răspunsuri specifice, la apariția „noilor educații” sau a unor noi conținuturi – educația pentru respectarea drepturilor fundamentale ale omului, educația pentru sănătate, educația antreprenorială, educația pentru pace, educația ecologică, educația pentru participare și democrație, educația nutrițională, educația pentru schimbare și dezvoltare, educația economică și casnică modernă, educația pentru timpul liber, educația comunitară, educația pentru o nouă ordine comunitară, educația demografică, educația pentru prevenirea factorilor de risc etc.

Deoarece aceste schimbări ale societății contemporane aduc și pericole nu numai oportunități, ne-am propus să abordăm educația pentru prevenirea situațiilor de risc, sperând să identificăm câteva modalități eficiente de prevenire și înlăturare a acestora.

În ultima perioadă, societatea românească, în general, și școala, în mod particular, se confruntă cu o serie de situații problematice care reprezintă un pericol deosebit pentru tinerii noștri. Tinerii par a fi debusolați în lipsa unor modele viabile, iar tentațiile par să se înmulțească. La nivelul societății, comportamentele deviante care pot genera situații de criză nu se mai rezumă la acte sporadice de indisciplină, pericolele cele mai mari sunt reprezentate de infracțiunile incriminate de Codul penal – furtul, tâlhăria, violul – traficul de ființe umane și traficul și consumul de droguri. Nici unul din aceste pericole, potențiale declanșatoare de situații de criză la nivelul societății.

1.2. Instituții implicate în educația pentru prevenirea factorilor de risc

Educația prin toate formele ei, formală, nonformală și informală este chemată să contribuie la realizarea educației pentru prevenirea factorilor de risc.

Educația formală include totalitatea acțiunilor educative exercitate în mod conștient sistematic și organizat în cadrul instituțiilor școlare, proprii sistemului de învățământ din fiecare țară. Transpunerea în practică a conținutului educației se realizează sub îndrumarea cadrelor didactice, persoane investite special cu conducerea acțiunii educaționale. Acest tip de educație facilitează dirijarea conștientă a formării personalității umane, într-un context metodic organizat, în concordanță cu cerințele idealului educațional.

Școala reprezintă unul din factorii cei mai importanți ai socializării, factorul din partea căruia se așteaptă foarte mult.

Educația pentru prevenirea factorilor de risc vizează:

- formarea personalității, astfel încât să gestioneze corect și adecvat situațiile de criză;
- informarea tinerilor asupra pericolelor la care se pot expune și a modului de prevenire a acestora;
- formarea unor trăsături de personalitate, precum: toleranță, sociabilitate, receptivitate, stăpânire de sine, consecvență, deschidere, respectarea opiniilor celorlalți;
- structurarea unor atitudini responsabile față de sine și față de societate.

Primul pas în prevenirea și în rezolvarea unor astfel de situații problematice poate fi reprezentat de organizarea unor programe de formare care să vină în întâmpinarea nevoilor de informare ale cadrelor didactice în general, ale diriginților în mod special, privind tematica legal-juridică și cea medicală asociate

situațiilor problematice din mediul educațional. Programele vor urmări dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și în ultimă instanță pentru rezolvarea unor astfel de situații.

Următorul pas al educației pentru prevenirea factorilor de risc se realizează prin implicarea directă a elevilor în cadrul orelor de dirigenție organizate pe această temă sau în cadrul programelor școlare și extrașcolare desfășurate în acest scop.

Educația nonformală reunește ansamblul acțiunilor educative care se desfășoară într-un cadru instituționalizat situat în afara sistemului de învățământ. Este vorba de totalitatea acțiunilor educative extrașcolare care se desfășoară în instituții special organizate. Menirea lor este de a completa și întregi educația formală, în funcție de anumite necesități sociale și aspirații individuale.

CAPITOLUL II

SITUAȚIA DE *RISC* – PREVENIRE ȘI REZOLVARE

2.1. Aspecte teoretice

Prin situație de *risc* putem înțelege toate pericolele care îi pândesc pe tinerii noștri, și pentru prevenirea și rezolvarea cărora școala se poate implica – acte antisociale care pot culmina cu contravenții și infracțiuni, consumul și traficul de droguri, traficul de ființe umane. Sperăm că prin eforturile concertate ale tuturor celor interesați vom acționa astfel încât situațiile de risc să nu se transforme în situații de criză (Educația pentru prevenirea factorilor de risc, Editura Arves, Craiova, 2005).

Primul pas în prevenirea și în rezolvarea unor astfel de situații problematice poate fi reprezentat de acest program de formare care vine în întâmpinarea nevoilor de informare ale cadrelor didactice în general, ale diriginților în mod special, privind tematica legal-juridică și cea medicală asociate situațiilor problematice din mediul educațional. Programul urmărește dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor astfel de situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și în ultimă instanță pentru rezolvarea unor astfel de situații.

2.2. Echipa de intervenție

Componența

Echipa de intervenție pentru prevenirea și rezolvarea situațiilor de risc de la nivelul unității școlare este o echipă multidisciplinară, cu specializări multiple în acest domeniu.

Din ea face parte o persoană specializată în prevenirea și rezolvarea acestor situații problematice care pot apărea la nivelul școlii, consilierul pentru proiecte și programe școlare și extrașcolare, profesorul-consilier CJAPP/CSAP, medicul școlar, un jurist/lucrător Poliție. Alături de aceștia, de la caz la caz, mai pot fi cooptați în echipă, cadre didactice (diriginți, profesori de diferite specialități socio-umane, biologie, chimie, educație fizică, toate cadrele didactice interesate să participe efectiv la aceste activități), părinți, elevi, reprezentanți ai societății civile și ai comunității locale.

Funcționare

Activitatea echipei are caracter permanent fiind adaptată situației concrete și evenimentelor din fiecare școală. Ea se desfășoară pe mai multe planuri și cuprinde atât grupul țintă – elevii -, cât și alte categorii de persoane aflate în legătură cu aceștia și care le pot influența atitudinile și comportamentul.

A. Sesiuni informative

Echipa de specialiști va organiza sesiuni informative pe tema prevenirii delincvenței juvenile, a traficului și a consumului ilicit de droguri și a traficului de ființe umane pentru cadrele didactice, elevii din unitatea școlară și respectiv pentru părinții acestora. Se vor prezenta modele explicative ale

comportamentelor deviante și delicvente, cauze, factori, efecte, consecințe și căi de prevenire și rezolvare a acestor situații. Se vor distribui materiale informative.

B. Reuniuni de lucru

Echipa se reunește periodic pentru :

- Informarea membrilor echipei privind problemele apărute la nivelul școlii ;
- Analiza și evaluarea curentă a situației din instituția de învățământ;
- Rezolvarea punctuală a problemelor apărute.

Reunirile echipei au caracter pragmatic și interactiv. Fiecare membru al echipei își prezintă activitatea, pune la dispoziție concluziile evaluării, se implică și participă activ la rezolvarea problemelor apărute.

C. Adoptarea unui mod de lucru propriu

Componentele modului de lucru în echipă sunt:

- Stabilirea de contacte cu persoane, instituții și servicii din domeniul prevenirii situațiilor de risc;
- Adoptarea unei strategii proprii de abordare a problemelor cu care se confruntă echipa;
- Adoptarea unei metodologii de lucru care să se concretizeze în diferite tipuri de intervenții.

Continuarea acestui volum o puteți lectura achiziționând volumul de pe

www.editorialumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

Extras din volumul:

Florea, N.A., Surlea, C.-F., & Ursu, M.-A. (2008). Implicarea comunității în educația pentru prevenirea factorilor de risc. Iași, România: Lumen.

Lucrarea doamnelor Nicoleta-Adriana Florca, Cosmina-Florentina Surlea și Mihaela-Andreea Ursu, abordând problematica implicării comunității în educația pentru prevenirea factorilor de risc, se impune prin semnificația ei teoretică și practică deosebită privind un domeniu aflat la intersecția acțiunilor psihopedagogice, terapeutice, judiciare și recuperatorii din perspectiva integrării sociale a minorilor. Actualitatea temei tratate rezidă în faptul că extinde aria problemei reconstrucției sociale prin educația tinerilor la aspectele prevenirii și rezolvării situațiilor de risc.

Partea teoretică a lucrării, bazată pe o documentare temeinică, este focalizată în capitolul I, pe evidențierea principalilor factori de risc generatori ai unor tulburări grave de personalitate la minori, precum și pe prezentarea instituțiilor menite să realizeze educația pentru contracararea acestor factori de risc.

În capitolul al II-lea al lucrării sunt ilustrate cu rigurozitate o serie de tipuri de intervenții adecvate demersului de prevenire și rezolvare a situațiilor de risc la școlarii din clasele I-XII.

Remarcabil este faptul că autoarele abordează tema menționată dintr-o perspectivă practică, proiectând programe de consiliere privind educația pentru prevenirea factorilor de risc. În acest sens, în capitolul al III-lea al lucrării sunt prezentate cu minuțiozitate programe pentru combaterea alcoolismului, a tabagismului, a consumului de droguri, precum și pentru prevenirea delincvenței juvenile, a abandonului școlar și combaterea traficului de ființe umane. Tabloul acestor programe este completat cu prezentarea modalităților de promovare a bunelor practici în comunitățile multiculturale, pentru dezvoltarea spiritului civic și a participării constructive a tinerilor la viața socială. Prezentarea respectivă este susținută de o foarte diversă și nuanțată analiză a variabilelor psihologice, sociologice și culturale care determină diversitatea manifestărilor comportamentului deviant și infracțional la minori.

Contribuțiile originale ale lucrărilor sunt cuprinse în capitolele IV și V ce prezintă o serie de studii de caz și aplicații bazate pe diverse tehnici de consiliere în vederea prevenirii factorilor de risc la școlari.

Privită în ansamblul său lucrarea se remarcă prin bogăția informațiilor și exemplificărilor referitoare la un domeniu atât de sensibil și de complex cum este acela al educației comunitare pentru prevenirea factorilor de risc în determinarea comportamentului elevilor.

Suntem convinși de faptul că lectura, precum și studiul atent al conținutului lucrării prezentate vor contribui la stimularea și extinderea interesului specialiștilor din domeniul socio-uman pentru aprofundarea cunoașterii componentelor stilului de viață, ce se pot constitui în factori de risc atât pentru sănătatea elevului, cât și pentru cea a colectivității din care acesta face parte.

Conferențiar universitar doctor,

CORNELIU NOVAC

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic

Universitatea din Craiova

ISBN 973-166-096-6

9 789731 660967

Publicat cu finanțarea:

Conținutul acestui volum nu
reprezintă în mod necesar
punctul de vedere al Editurii
Lumen sau al finanțatorilor

media
LUMEN
www.EdituraLumen.com